

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijski savjet

M I Š L J E N J E

po zahtjevu gospodaskog subjekta Molson Coors d.o.o. Banja Luka

**Sarajevo,
lipanj, 2015. godine**

Broj: 01-26-7-18-3-I/14
Sarajevo, 25.06.2015. godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka f) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), a po zahtjevu gospodarskog subjekta Molson Coors d.o.o. Banja Luka, Jevrejska 50, 78 000 Banja Luka zaprimljenog od strane Konkurencijskog vijeća dana 29.12.2014. godine pod brojem: 01-26-7-18-I/14, Konkurencijsko vijeće na 106. (stotinušestoj) sjednici održanoj dana 25.06.2015. godine, donijelo je

M I Š L J E N J E

Gospodarski subjekt Molson Coors d.o.o. Banja Luka, Jevrejska 50, 78 000 Banja Luka (u daljnjem tekstu: Molson Coors ili Podnositelj zahtjeva) je podnio Konkurencijskom vijeću Zahtjev za davanje mišljenja u svezi tumačenja određenih odredbi propisa iz oblasti zaštite konkurencije (u daljnjem tekstu: Zahtjev), zaprimljen dana 29.12.2014. godine pod brojem: 01-26-7-18-I/14.

S tim u svezi, gospodarski subjekt Molson Coors se obraća Konkurencijskom vijeću upućujući određena pitanja na način da navodi hipotetički slučaj postojanja gospodarskog subjekta koji se bavi prodajom određenih proizvoda na definiranom mjerodavnom tržištu te na taj način ima utvrđen vladajući položaj i to:

- koji su temeljni kriteriji kod utvrđivanja mjerodavnog tržišta te da li isti ovisi od prirode slučaja;
- da li se dominacija gospodarskog subjekta određuje za svaki konkretan slučaj i mjerodavno tržište te se onda razmatra eventualna zlouporaba dominacije ili se pretpostavka dominacije u slučaju ispunjenja tržišnog udjela u bilo kojem slučaju a priori uzima kao takva;
- ako se utvrdi pretpostavka dominacije za određeni gospodarski subjekt da li isti ima obvezu da zaključi ugovor i otpočne suradnju sa svakim gospodarskim subjektom (kupcem) bez izuzetka ukoliko taj kupac nudi zaključenje ugovora i početak ili nastavak poslovne suradnje; koja su prava u tom slučaju potencijalno dominantnog sudionika na tržištu da samostalno upravlja svojim poslovanjem;
- u slučaju da je potencijalno dominantni gospodarski subjekt u obvezi da posluje sa svima da li se to odnosi na proizvode koji su nezamjenjivi ili na sve proizvode uključujući i robu široke potrošnje;
- da li gospodarski subjekt koji je potencijalno dominantan ili kod kojeg je utvrđeno postojanje dominantnog položaja može biti optužen da svoj položaj zlouporabljuje jer odbijanjem da zaključi ugovor sa bilo kojim gospodarskim subjektom onemogućava istom ulazak na tržište i samim tim ograničava tržište, posebno u slučaju kada postoje drugi proizvođači istog proizvoda i gdje se isti proizvod može nabaviti od bilo kojeg izravnog kupca tog proizvođača;

- da li gospodarski subjekt koji je potencijalno dominantan ili kod kojeg je utvrđeno postojanje dominantnog položaja može odbiti zaključenje ugovora sa određenim gospodarskim subjektom ukoliko ima negativno iskustvo u poslovanju sa tim gospodarskim subjektom;
- da li gospodarski subjekt koji je potencijalno dominantan ili kod kojeg je utvrđeno postojanje dominantnog položaja ima slobodu da odabere sa kim će poslovno surađivati kada njegov proizvod nije neophodan za obavljanje djelatnosti njegovih kupaca (nije neophodna sirovina za izradu finalnog proizvoda i sl).

Podnositelj zahtjeva traži mišljenje od Konkurencijskog vijeća u cilju uzimanja u obzir prilikom koncipiranja i poduzimanja komercijalnih aktivnosti u 2015. godini.

S tim u svezi, Konkurencijsko vijeće smatra bitnim istaći da se Odlukom o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10) utvrđuje način, kriteriji i postupci za određivanje mjerodavnog tržišta, u smislu čl. 3. Zakona o konkurenciji, kao temelj za izračun tržišnog udjela gospodarskog subjekta na tržištu, u svrhu provedbe Zakona o konkurenciji.

Odluka o definiranju kategorija vladajućeg položaja ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10) definira kategorije, uvjete i načine utvrđivanja vladajućeg položaja gospodarskih subjekata i kriterije zlouporabe vladajućeg položaja u smislu čl. 9 i 10. Zakona o konkurenciji na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga Bosne i Hercegovine.

Pretpostavka postojanja vladajućeg položaja gospodarskog subjekta na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga propisana je člankom 9. Zakona o konkurenciji. Člankom 6. Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja se propisuje da gospodarski subjekt može imati vladajući položaj i u slučaju da ima manji tržišni udjel od zakonske pretpostavke pod uvjetom da drugi pokazatelji kao npr. slaba pozicija i tržišni udjel prisutne konkurencije, postojanje prepreka za ulazak drugih subjekata na to mjerodavno tržište i sl. potvrđuju vladajući položaj.

Člankom 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta propisano je da mjerodavno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim pod prihvatljivim uvjetima imajući u vidu posebno njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene. Nadalje, člankom 8. propisano je koji proizvodi i pod kojim uvjetima se smatraju substitutom, te da Konkurencijsko vijeće procjenu da li se neki proizvod može smatrati zamjenskim, donosi sa gledišta kupca odnosno, potrošača.

Člankom 2. stavak (2) iste odluke propisano je da se mjerodavno tržište određuje posebno za svaki slučaj.

Vladajući položaj gospodarskog subjekta nije zabranjen. Članak 4. stavak (1) Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja navodi da vladajući položaj koji ima gospodarski subjekt na mjerodavnom tržištu, u pravilu, nije zabranjen, a stavak (2) navodi da je zabranjena zlouporaba vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu kroz djelovanje gospodarskog subjekta koja ima za cilj i posljedicu isključivanje ili «zatvaranje» tržišta, odnosno ograničavanje ili narušavanje učinkovite tržišne konkurencije, a u stavku (3) istog članka se navodi da zlouporaba vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu, isključivo postoji u onim slučajevima u kojima je gospodarski subjekt poduzeo odgovarajuće djelovanje na vlastitu inicijativu.

Člankom 3. predmetne Odluke propisano je po kojim kriterijima se određuje da li gospodarski subjekt ima značajnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu u odnosu na stvarne ili potencijalne konkurente.

Člankom 9. predmetne Odluke propisani su najčešći oblici zlouporabe vladajućeg položaja.

Imajući u vidu sve navedeno, Konkurencijsko vijeće u svakom konkretnom slučaju utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja primjenjuje citirane odredbe te određuje relevantno tržište proizvoda prema navedenim kriterijima, i na temelju toga, i dugih prikupljenih dokaza, donosi konačne odluke.

Predsjednica

Maida Čampara